

Til: Kunnskapsdepartementet

20.12.2019

Høring – forslag til endringer i voksenopplæringsloven og friskoleloven med forskrifter

Norsk Revmatikerforbund (NRF) er en av Norges største pasientorganisasjoner. Vi arbeider for at personer med muskel- og skjelettplager skal ha best mulig livskvalitet og like muligheter til å delta i samfunnet. NRF teller i dag nær 34.000 medlemmer, med 220 lokallag i Norge.

Norsk Revmatikerforbund ønsker med dette å komme med våre innspill til forslag om ny lov og forskrift for studieforbundene. I dette høringssvaret vil vi beskrive noen viktige punkter om utformingen av den framtidige tilskuddsordningen for de studieforbundene som skal flytte til Kulturdepartementet. Deretter svarer vi på de konkrete spørsmålene departementene stiller i høringsbrevet. Avslutningsvis kommenterer vi på forslagene til endring i lov og forskrift for studieforbund under kulturdepartementet.

Overordnede merknader til forslaget

Studieforbundene er den viktigste drivkraften for læring og opplæring i frivillig og ideell sektor. Studieforbundene må ha tilstrekkelige rammer som ikke svekker dette. Studieforbundene er faglige nettverk, driver pedagogisk utviklingsarbeid og motiverer organisasjoner til å drive voksenopplæring.

Studieforbundene har ansvar for å fordele tilskuddsmidler til organisasjonsledd og medlemsorganisasjoner som arrangerer kurs. Denne oppgaven bidrar til at statstilskuddet kommer til nytte i lag og foreninger som gjennomfører kurs etter lokale forutsetninger og kompetansebehov i alle Norges kommuner. Her sørger studieforbundet for nødvendig struktur og kvalitetssikring av det lokale arbeidet, vi både hever kvaliteten på opplæringen som tilbys og reduserer kostnadene for arrangørene. Dette foregår både i direkte kommunikasjon med den enkelte arrangør og i systematisk kompetanseutvikling i samspill med medlemsorganisasjonene. Studieforbundenes forsterkende rolle som drivkraft for læring understrekes i Fafo-rapporten Studieforbundene som læringskatalysatorer (Talberg, 2019) som viser at studieforbund er viktige støttespillere for kursarrangørene.

Vi er glade for at departementenes mål med endringene er å styrke studieforbundenes egenart. Vi noterer også at det henvises til at Forenklingsreformen for Frivilligheten, som er varslet i Granavolden-plattformen, skal gi føringer for endringene. For å kunne oppfylle våre formål enda bedre, ønsker vi oss forenklinger i rapporteringskrav, forenklinger som fører oss tilbake til en tillitsbasert tilskuddsordning med fokus på læring, tilgjengelighet og inkludering.

Tilbakemeldinger på spørsmål i høringsbrev

Krav til kursvarighet

NRF støtter forslaget om å redusere kravet til kurstimer til 4 timer. Dette vil kunne gi større fleksibilitet for oss som organisasjon til å tilby kurs, samtidig som våre deltakere har nedsatt funksjonsevne og for noen kan det være vanskelig å gjennomføre lengre kurs på grunn av nedsatt funksjonsevne og andre helseutfordringer.

Det å redusere maksimal varighet vil sannsynligvis føre til at flere kurs blir støtteberettiget og endringen bør derfor medføre en økning i tilskuddet.

Grunntilskudd og administrasjonskostnader

NRF støtter forslaget om at kun grunntilskuddet skal brukes til administrasjon, under forutsetning av at dette økes til et nivå som er tilstrekkelig til å dekke rimelige administrative kostnader. Vi mener at **25 prosent** av det samlede tilskuddet bør settes av som ramme til dekning av administrasjonsutgifter. Det er viktig at studieforbundene har mulighet til å bidra til kompetanseheving, opplæring og service til medlemsorganisasjonene.

Vi viser til diskusjoner de seneste årene om administrasjonsutgifter til forvaltning av tilretteleggingstilskudd. Vi mener det er riktigere at grunntilskuddet også tar hensyn til volum på forvaltningsansvar for tilretteleggingstilskudd. Vi anser at dagens anbefaling fra Kompetanse Norge, om å dekke administrasjon av tilretteleggingstilskudd fra opplæringstilskuddet, gir et fordekt ekstra tilskudd til tilrettelegging, på bekostning av tilgjengelig opplæringstilskudd.

Aldersgrense

NRF støtter ikke forslaget om endring i alderskravet fra 14 til 16 år.

Merknader til forslag til endringer i Voksenopplæringsloven

§ 1 – forslaget støttes.

§ 4 Overordnede mål for studieforbundenes kursaktivitet

NRF støtter forslaget om at studieforbundene skal drive sin kursaktivitet innenfor ett eller flere av de overordnede målene.

NRF støtter ikke forslaget om å stryke kulepunkt b) *Å gjøre det mulig for mennesker å påvirke egen livssituasjon.*

Våre medlemmer lever med kronisk sykdom, en sykdom de må leve med resten av livet. Det å mestre hverdagen og sykdommen er, samt å tillære seg ny kompetanse er sentralt i vår kursvirksomhet. Dette bidrar til bedre livskvalitet for enkeltindividet, men gir også en verdi til samfunnet i form av økt deltakelse i yrkesliv, utdanning og mindre belastning på helsetjenesten.

Vi mener det er stor forskjell på lovens formål og mål for studieforbundenes kursvirksomhet. Dette punktet ivaretar den individuelle nytten kursvirksomheten gir, i forhold til flere andre punkter som snakker om samfunnsnyten.

§6 Modell for statstilskudd til studieforbund

NRF mener at reguleringen av statstilskuddet til studieforbund må reguleres i lov og det bør reguleres at tilskuddet skal være Opplæringstilskudd, Tilretteleggingstilskudd og Grunntilskudd.

Å regulere dette kun i forskrift vil bidra til uforutsigbare rammevilkår for studieforbundene og medlemsorganisasjonene. Målgruppen for tilskuddet er stor og består av flere tusen lokale lag og foreninger og deres medlemmer. Målgruppens størrelse taler for at lovverket og rammevilkårene bør forankres i Stortinget.

Videre må prosentandelen som settes av til Grunntilskudd og Tilretteleggingstilskudd forbli ulik for de to departementene. Funkis, som studieforbundet for de funksjonshemmedes organisasjoner, forvalter den største andelen av Tilretteleggingstilskuddet og de tre små studieforbundene påvirker størrelsen på Grunntilskuddet. Dette kan reguleres i hver av forskriftene.

§7 Gratis bruk av undervisningslokaler – forslaget støttes

§11 Tilsyn, kontroll og avvikling

NRF ber Kunnskapsdepartementet innhente uttalelse fra Datatilsynet om hvorvidt hensyn til kontroll er tilstrekkelig grunn til å se bort fra allmenne personvern hensyn og om lovforslaget ivaretar hensynet til personvern tilstrekkelig.

Merknader til forskrift i Kulturdepartementet

§§3-6 Statstilskudd, opplæringstilskudd, grunntilskudd, tilretteleggingstilskudd

NRF mener at reguleringen av statstilskuddet til studieforbundene må reguleres i lov for å sikre studieforbundene og medlemsorganisasjonene forutsigbare rammevilkår.

Prosentandelen som settes av til Grunntilskudd og Tilretteleggingstilskudd må bli ulik for de to departementene, da Funkis forvalter den største andelen av Tilretteleggingstilskuddet og de tre små studieforbundene påvirker størrelsen på Grunntilskuddet.

§3 – femte ledd

Her viser vi til Funkis' og Vofos høringsvar og mener at regelen må være at regelen må gjelde der «kostnadene til opplæring dekkes **fullt ut** av andre tilskudssordninger».

§5 – første ledd

NRF mener opplæringstilskuddet skal bidra til å redusere **arrangørenes** opplæringskostnader og fastsettes på grunnlag av antall gjennomførte timer.

Studieforbundene har ingen oversikt over deltakernes kostnader, og tilskuddet fordeles ikke på grunnlag av deltakeravgifter.

§6 – første ledd

Tilretteleggingstilskuddet gis til medlemsorganisasjonene for at vi skal kunne redusere kostnadene ved kurs som krever tilpasning grunnet deltakere med nedsatt funksjonsevne. Derfor bør første ledd lyde: «Tilretteleggingstilskuddet skal kompensere for tilleggskostnader studieforbund **og kursarrangør** har i forbindelse med tilrettelagt opplæring for deltakere med særskilte behov».

§6 – andre ledd, tredje punktum

Forslaget støttes ikke, da teksten over er tilstrekkelig. I de tilfeller materiell, lokaler og utstyr er universelt utformet, vil ikke arrangør ha utgifter til dette og kan heller ikke søke om tilretteleggingstilskudd. I den grad det er mangelfull universell utforming, og deltakere har behov for tilrettelegging vil vilkårene for å søke tilretteleggingstilskudd være oppfylt. Tilretteleggingstilskuddet gis i tilknytning til gjennomføringen av kurset og ikke til bygningsmessige endringer.

§11 Krav til kurs

*Bokstav a – NRF mener at kravet til antall kurstimer bør reduseres til **4 timer**.*

Bokstav b – antall deltakere

NRF mener at kravet til minste antall deltakere bør være **minst 3 deltakere** og at studieforbundene kan gjøre unntak der det foreligger en særskilt begrunnelse. Det kan være individuelle, faglige og pedagogiske begrunnelser som gjør at studieforbundene kan gi dispensasjon fra kravet.

Bokstav f – opplæring i Norge

NRF støtter ikke dette forslaget. Det er få kurs som holdes utenfor landets grenser, men de som organiseres utenfor landets grenser har gode begrunnelser. For eksempel organiseres det mestringskurs og opptreningskurs for revmatikere i varmere strøk. Varmen gjør at nytteverdien er ekstra stor, da varme har en beviselig effekt på personer med revmatisk sykdom. Det at kurset finner sted i utlandet kan være en av grunnene til at kursdeltakerne klarer å gjennomføre kurset, da varmen i seg selv gir bedre helse.

Annet avsnitt

I forskriftens annet avsnitt foreslås det: «Samlinger arrangert ved bruk av elektronisk kommunikasjon kan benyttes som et supplement til fysiske samlinger. Disse kan ikke overstige omfanget av antall kurstimer i fysiske samlinger, og alle deltakere skal delta *samtidig*».

NRF mener at kravet til samtidighet er uheldig og kan forhindre deltakelse fra personer med kroniske sykdommer og nedsatt funksjonsevne. Den fysiske og psykiske formen til våre deltakere og medlemmer varierer fra dag til dag og fra måned til måned. NRF har satset stort på å utvikle et e-læringsprogram for våre medlemmer slik at de i større grad kan delta på kurs og gjennomføre kurset når deltakeren selv har helse til å gjennomføre.

Her mener vi at muligheten til å delta på kurset er viktigere enn kravet til samtidighet, for deltakelse på kurset styrker deltakerens mulighet til å delta i samfunnet. Det vil fortsatt være sånn at halvparten av kurset skal gjennomføres som fysiske samlinger, men med mulighet for å legge deler av innholdet til en e-læringsportal vil flere få mulighet til å gjennomføre kurs.

§12 Krav til deltakere – forslaget støttes

§15 Krav til regnskap og revisjon

NRF mener det ikke er hensiktsmessig å pålegge regionale ledd revisjon fra statsautorisert eller registrert revisor. Fylkeslagene har varierende aktivitet og noen har liten omsetning. Krav om statsautorisert revisor for regionale ledd vil koste uforholdsmessig mye og medføre reduksjon i viktige aktiviteter for medlemmer og kursdeltakere.

§16 Gratis bruke av offentlige undervisningslokaler – forslaget støttes

Ta kontakt på jun@revmatiker.no eller mobil 99579667 for ytterligere informasjon. NRF ønsker å være en medspiller med det offentlige for å gjøre hverdagen bedre for personer med muskel- og skjelettplager.

Med vennlig hilsen

Bente Slaatten
Generalsekretær

Julie Ness
Interessepolitisk rådgiver